

*Die zur Wahrheit wandern,
wandern allein,
keiner kann dem andern
Wegbruder sein.*

Christian Morgenstern
(1871-1914)

Op een boerderij met een grote fruitboomgaard waren ze geboren, zo rond het midden van de vorige eeuw. Moeder had een paar miskramen gehad voordat ze een zwangerschap wist vast te houden. Ze werd wel erg zwaar en de huisarts meende twee kopjes te voelen... Zo werden er tenslotte binnen een uur twee meisjes geboren. Ze schreeuwden even hard, maar daar hield de gelijkenis op....

De vader stond er stil bij, hij had zijn pet nog op. In de zenuwen was hij vergeten hem af te zetten – totdat de tweede baby er was. Toen nam hij hem af om God te danken.

Haar vader was een stille, ingetogen man. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat werkte hij in de tuin, maar hij had de meisjes boven alles lief. Als hij bovenop een ladder stond om appels te plukken en hij hoorde een kinderstemmetje, kwam hij bezonnen van zijn ladder af en tilde het meisje hoog in de lucht. Hij was een vrome man, doordrongen van een diep ouderwets geloof. Op zondag de heilige mis verzuimen was een doodzonde, die beging hij dan ook niet. Als goed katholiek las hij de Heilige Schrift niet, maar liet zich beleren uit

het op zondag voorgelezen evangelie. In alles betrachtte hij matigheid, behalve in de liefde voor zijn vrouw en dochters. Toen zijn vader weduwnaar werd nam hij hem in zijn huis op....

Hij was een stille man, maar hij zag en hoorde alles. Voor hem was het leven één groot aandachtig gebed. Met zachtheid plukte hij zijn appels en kersen, met zachtheid legde hij ze in de emmers en kisten. Met zachtheid oordeelde hij zijn medemens.

Een eind verderop lag nog een boerderij, ook met fruitbomen, en met een gezin met zes kinderen. De meisjes gingen daar vaker spelen en ze verwonderden zich er over hoe *anders* daar alles was. Daar plukte de boer nooit zijn fruit maar liet dat door seizoensplukkers doen. Hij liep net als vader in een overall en op klompen, een pet op zijn hoofd. En net als vader zat hij met zijn hele gezin 's zondags in een net pak in de kerk en bad het Onze Vader. Maar voor het middageten op diezelfde zondag draaide hij daags ervoor eigenhandig een kip of een konijn de nek om. En als de waakhond ziek werd schoot hij hem met zijn oude dienstpistool 'kapot'. Als de kinderen stout waren geweest kregen ze slaag met de mattenklopper, die dreigend aan een haak in de bijkeuken hing. Zij, de jongste van de tweeling, werd altijd een beetje misselijk als ze ernaar keek, ook als ze de boer tegenkwam, hoewel hij tegen haar altijd allervriendelijkst was. Vaak kon ze dan 's-avonds niet eten en haar vader keek haar oplettend aan. Op een avond, bij het naar bed gaan, vroeg hij haar:

'Wat is er toch kindje, wat heb je?'

Het was nooit moeilijk om aan hem uit te leggen wat je voelde.

‘Ik wordt niet lekker als ik bij de burens ben. Ik ben bang voor die vader, hij is zo ruw en grof. U zou toch nooit onze kippen of konijnen afmaken om ze op te eten... ik vind het eng!’

Hij zat op de rand van haar bed, haar zusje was zich nog aan het wassen. Ze wilde niet dat *zij* het zou horen! Zij zou haar uitlachen! Maar vader streelde zacht haar haar en zei:

‘Het is de natuur, lief kind. Het is heel gewoon dat een boer zijn dieren slacht, het is zijn vak.’

‘Hij is fruitboer, net als u. U zou dat nooit doen!’

‘Misschien is dat zwakte... ik kán het eenvoudig niet. Ik hecht me teveel aan de dieren – laat ze maar gewoon leven en sterven. Ik kan het niet. Maar je mag hém daarom niet veroordelen. Hij moet veel monden openhouden, hij heeft veel zorgen.’

‘Maar... ik vind het ook eng dat de kinderen geslagen worden. Dat mág toch niet?! Je mag toch niet schoppen en slaan, ook als je vader bent?’

‘Hij moet zes van die apenkoppen eronder houden, dat is iets anders dan twee brave meisjes. Kom, zeg een Wees Gegroet en dan ga je fijn slapen.’

Ze kwam uit bed om op haar knieën haar avondgebed te zeggen.

Met hetzelfde geduld wachtte hij tot haar zusje haar gebed had gezegd en onder de dekens lag. Toen kuste hij hen en ging de kamer uit. Ze begreep het niet zo goed. Iets kon toch niet goed zijn en slecht tegelijk? Ze voelde zich nog steeds niet lekker.

‘Ik heb gehoord wat je allemaal tegen papa zei!’ fluisterde haar zus spottend. ‘Je bent een bangerik! Morgen ga ik het

lekker tegen iedereen zeggen! Dat je bang bent voor boer Erens. Dan lachen we je allemaal uit!’

Ze draaide zich op haar zij. Haar misselijkheid was over. Ze zei hardop:

‘Je doet maar! Boer Erens vindt mij veel liever dan jou. Pas maar op dat hij jou niet pakt!’

Ze was dan misschien braaf en verlegen – voor haar zus was ze niet bang, nooit. Zij probeerde altijd de baas te spelen omdat ze nog niet eens een uur ouder was. Ze hield ervan allerlei dingen te doen die ze niet mochten – en zij moest dan meedoen. ‘Doe wat ik je zeg, ik ben de oudste.’ Maar ze liet zich nooit intimideren. Ze deed alleen mee als ze zelf wilde, en anders doodgewoon niet.

‘Welterusten’ klonk het stemmetje van de oudste om het goed te maken.

‘Tot morgen.’ zei ze.

Na school zocht ze haar vader, die in de tuin aan het werk was.

‘Pap, hoe kan iets goed én slecht tegelijk zijn?’

Hij legde zijn schop neer en ging met haar op een boomstronk zitten.

‘Wat bedoel je, kind?’

Zijn blauwe ogen keken haar zacht aan. Ze had hem nog nooit kwaad gezien, of geïrriteerd.

‘Ik vergelijk boer Erens met u. Zoals u bent hoort een man te zijn. U bent de beste fruitboer op de hele wereld en u bent goed voor alles wat leeft. Maar u keurt niet af dat boer Erens dieren doodt en kinderen pijn doet.’

‘Moest ik dat eigenlijk afkeuren? Vind je dat?’

Ze dacht even na en schudde toen nee.

‘U keurt nooit iets af.’

Hij grinnikte.

‘Rotte appels en kersen!’

‘Is boer Erens geen ‘rot’ man?’

‘Ik begrijp dat hij zo is als hij is, kind. Als je begrijpt, hoef je niet goed- of af te keuren.’

‘Bent u niet bang voor hem?’

‘Ik kan goed met hem overweg. Heel goed. Het is de natuur, kind. Hij staat dichterbij de natuur dan ik.’

‘Is in de natuur dan geen goed of kwaad?’

‘Tja...’ zei vader twijfelend. ‘Daar vraag je me wat. Ik geloof het eigenlijk niet, nee. Je kunt een leeuw niet verwijten dat hij zijn prooi verslindt. Boer Erens is boer, hij is zo opgegroeid, hij doet zoals hij is. Soms is dat vriendelijk, soms is dat boos. En het slachten van dieren hoort bij zijn boer-zijn. Dat moet je anders bekijken.’

‘Maar hij doet zijn kinderen pijn!’

‘Voor sommige kinderen kan dat heus geen kwaad.’

‘Wij zijn ook wel eens stout!’ Ze dacht aan haar zus, die ervan hield om te doen wat God verboden heeft.

Vader lachte haar hoofdschuddend toe.

‘Kindlief, ik kán het niet! Ik kan geen hand tegen een levend wezen opheffen. Maar evenmin kan ik een medemens veroordelen.’ Hij stond op en gaf haar een kus op haar hoofd. ‘Zo en nu ga ik aan het werk!’

Ze liep naar binnen, naar haar moeder. Zij was een gezellige dikke vrouw met rode wangen en een schort voor. Ze was altijd bezig, met wassen, strijken, koken, bakken, jam maken, vruchten inmaken en nog veel meer. Zij was een gelukkige

vrouw, omdat ze zo met liefde werd omringd.

Ze ging aan de keukentafel zitten kijken hoe haar moeder de aardappels schildde.

‘Mama? Is papa een gewone man?’

Ze schoot in een hartelijke lach.

‘Gewoon? Nee, beslist niet.’

‘Waarom niet?’

Moeder werd ernstig. Ze legde haar schilmesje neer en veegde haar handen droog aan haar schort.

‘Je vader... is een hoogstaand mens, die per ongeluk als boer is geboren. Misschien hoort het ook wel zo. Eenvoudig, goed en zachtmoedig, dat is je vader. Zo is er geen tweede, kind, onthoud dat goed. Geen tweede. En mama kan het weten, ik leef al jaren met hem samen.’

‘Maar... als er geen tweede is – is hij dan niet erg alleen?’

‘Heilige mensen zijn altijd alleen... ze worden door niemand begrepen, maar ze begrijpen iedereen.’

‘Is papa heilig?’

‘Ik vind dat, kind. Maar ik ben de paus niet, hè? Het is maar een gevoel....’

Tevreden stond ze op en liep naar buiten, op zoek naar haar zusje om mee te spelen.

*

Zij, de oudste van de tweeling, had dezelfde herinneringen aan haar jeugd en toch waren ze ook zo anders.

Haar vader was een sterke man, waar je nooit goed hoogte van kreeg. Het leek of hij alles goed vond, en toch was je voor hem op je hoede. Zij hield ervan om grenzen te verkennen,